

EDINOST

Edinstvo vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, jutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nenačinjena pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Gordin. — Lastnik koncesij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — Naročnina znaša na mesec 1.30, pol leta 6.18 — in celo leto 11.35. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotak. — Oglasi se računajo v širini ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot.; oglasi denarnih zavodov po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj po 1.00. Oglase sprejema inšerati oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšerati oddelček se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška št. 20.

Diplomatske listine o Jadranskem uprašanju.

Diplomatski spisi o Jadranskem uprašanju, ki se sedaj objavljajo, začnajo z ameriško-anglo-francosko poslanico, ki je bila izročena italijanskemu ministrstvu predsedniku Scialoj 9. decembra 1919. V tej spomenici izražajo Francija in Anglija, da se popolnoma strinjata s predsednikom Wilsonom v tej rešitvi Jadranskega uprašanja: Italijanska vzhodna meja naj bi začela ob izlivu Rase (Labin italijanski) in sledila Wilsonovi črti do Karavank, čeravno ni to narodnostna meja, ker vključuje nad 300.000 Jugoslovenov v italijansko kraljestvo; med Italijo in Jugoslavijo naj bi se ustanovila vmesna reška država, v kateri bi bilo okoli 200.000 Jugoslovenov in okoli 40.000 Italijanov stavljen pod zaščito Zveze narodov. Ker Italijanska vlada smatra, da bi bila priključitev te države Jugoslaviji potom ljudskega glasovanja nevarna, se dovoljuje, da določa o bodoči usodi te države dve narodni, ki bi dovoli mestu Reki avtonomijo, kakor jo je imela pod Avstro-Ogrsko.

Dalmacija bi pripadla Jugoslaviji, toda Zadar čeravno pripadalo jugoslovenskemu carinskemu področju, bi dobilo posebno vladavino in bi bil pod zaščito Zveze narodov ter bi si lahko izvolil diplomatsko zastopstvo. Dalmatinski otoki bi pripadli Jugoslaviji razen pelagruške skupine. Visa in otokov zapadno od tega ter Lošinja in Unii.

Italija bi dobila mandat za Albanijo kot neodvisno državo v mejah, ki jih je določila konferenca v Londonu 1. 1913. Valona bi pripadla Italiji. Zavezniki so poudarjali, da se popolnoma strinjajo s predsednikom Wilsonom, ki se protivi zasedbi več večjega dela jugoslovenskega ozemlja s strani Italije, nego se je itak dovolilo z očrnom na gospodarstvo, strategije in druge vzroke.

Italijanska delegacija je nato predložila 6. januarja 1920 francoski in angleški vladi spomenico, v kateri je poudarjala, da zahteva izršitev londonske pogodbe, toda ker želi sporazum, predlaga, da bodi jugoslovenska meja reška svobodna država, ki je delo londonske pogodbe; da se Reki dodeli poseben statut, ki bi zagotovil njeno italijansko, omejeno od navala slovenske večine v vmesni državi; da se zveže svobodna reška država z ozkim obalnim pasom z Italijo; da se razum predlaganih otokov priključita Italiji tudi Cres in Lastovo; da bodi Zader pristo mesto s pravico do izvolitve lastnega diplomatskega zastopništva in zagotovitvi odnosov s svojimi meščanov z dalmatinskim ozemljem; da se popolnoma nevtiralizirajo otoki in vsa vzhodna dalmatinska obala; da se dalmatinski Italijani in Italijanska pravica do italijanskega državljanstva, ne da bi morali zapustiti deželo, in končno da se dajo potrebna jamstva za gospodarsko podjetje v Dalmaciji.

Francija in Anglija sta odgovorili na to spomenico 9. januarja 1920. Predlagali sta, naj se ustanovi reška svobodna država po Wilsonovem načrtu, toda meja naj bi šla od rta Brestova čez kočo Planik proti severu. Reško italijanstvo je zažugovalo z avtonomijo v svobodni državi, kakor jo je imela Reka pod Avstro-Ogrsko. Svobodna država z Reko in reško luko vred bi se stavila pod zaščito Zveze narodov. Otok Cres bi se ne mogel ločiti od reške države, dočim bi se otok Lastovo priključil Italiji, če bi Italija to smatrala za potrebno vlad strategijskih vzrokov. Zader bi bil vključen v jugoslovensko carinsko področje in bi imel pravico izvoliti si diplomatsko zastopstvo; gospodarski odnosi mesta z jugoslovensko Dalmacijo bi se morali urediti. Dalmatinski otoki naj bi se nevtiralizirali, toda obal ne. Dalmatinski Italijani bi imeli pravico do italijanskega državljanstva, toda reški Italijani ne. Gospodarska podjetja v Dalmaciji bi se zanjamač potom mednarodne pogodbe. O albaniskih mejah bi se razpravljalo. Končno sta angleška in francoska vlada poudarili, da sta pripravljene prositi Jugoslavijo, da dovoli omenjene izpremembe Wilsonovega načrta.

10. januarja je odgovorila italijanska vlada z dolgo spomenico na ameriško-francosko-anglo-noto od 9. decembra. Italijanska vlada je proti načrtu ustanovitve reške države, ker izlaga Trst, Istro in Pulo venetianskega sovražnega napada, kajti predlagana meja je oddaljena od Trsta le 18 km, a od postojanke pri Puli kakih 22 km. Italijanska vlada zahteva za Reko pravico do samostojne. Glede Dalmacije zahteva nevtiralizacijo obali, ker ima država, kateri pripada Kotor in Sibenik, nadzorstvo nad lužnim in srednjim Jadranom v rokah in nje napasti Italijanski obal, ne da bi moglo pravico posredovati Italijanski brode v Benetkah ali Puli. Končno govori spomenica o albaniskem uprašanju. Italija zahteva mandat za upravo neodvisne albanске države, v kateri bi imela pravico držati vsaj pet let svojo vojsko, kakor bi se imela albanška vojska, katere višini poveljnik bi bil lahko tudi italijanski častnik. Jugoslavija naj bi se dogovorila z Albanijo glede prehoda po albaniskem ozemlju do morja.

14. januarja je nato izročil Clemenceau jugoslovenski delegaciji načrt rešitve Jadranskega uprašanja, ki je bil sestavljen s sodelovanjem angleške in italijanskega ministrstva predsednika. V tem načrtu se je opustila misel vmesne države. Reka bi bila samostojno mesto pod zaščito Zveze narodov in s pravico do izvolitve lastnega diplomatskega zastopstva. Sušak pripade Jugoslaviji. Italiji se dovoli obalna zveza z Reko. Meje med Italijo in Jugoslavijo se določijo tako, da se nekoliko popravi Wilsonova črta. Zadar bi bila neodvisna država, otoki Lošinj, Unje, Pelagruž in Visa bi pripadli Italiji, a drugi otoki Jugoslaviji. Vsi jadranski otoki bi se demilitarizirali. To je takolimenovani Lloyd Georgeov načrt.

Na te predloge je odgovorila jugoslovenska delegacija s spomenico od 20. januarja 1920, v kateri je poudarjala, da ne more sprejeti tega načrta. Jugoslovenska vlada privoljuje, da se Reka stavi kot neodvisno mesto pod zaščito Zveze narodov, toda zahteva da se reško pristanišče z velikim pomolom vred ter železnico, ki končava na Reki, kakor tudi napravami, izročijo v upravo jugoslovenski vladi. Mesto Sušak in Barošev pristanik, ki je sestaven del Hrvaške, mora pripasti Jugoslaviji. Kar se tiče Istre sprejema jugoslovenska vlada kot mejo Wilsonovo črto, čeravno težko krši narodnostno načelo, ker prepušča 400.000 Ju-

goslovenov Italiji. Ne more pa sprejeti predloga o obalni zvezi med Reko in Italijo, kakor tudi ne drugih predlaganih poprav Wilsonove črte. Kar se tiče Zadra, bi jugoslovenska vlada morala pristati, da postane neodvisno mesto, ne more pa dovoliti, da bi si Zader in Reka sama izbirala diplomatsko zastopstvo. Glede Albanije ne vztraja pri razdelitvi, če kaka država država ne zahteva kakega kosa Albanije zase. Otoka Visa ne more pustiti Italiji, dočim bi to dovolila za Lošinj in Pelagruž, da olajša rešitev, toda to otežuje bi se moralo razvojni, kakor drugo jadransko otočje. Avstroogrsko trgovsko brodišče naj se razdeli med Italijo in Jugoslavijo po sklepu vrhovnega sveta od 22. nov. 1919. Bivša avstroogrška vojna mornarica bi pripadala po pravici Jugoslaviji, ker jugoslovenski mornarji so prisilili oktobra 1918, to brodišče na predajo zagrebškemu narodnemu svetu. Ko se je ta dogodek javil zveznikom, so leti pozdravili zagrebški narodni svet in ga pozvali, da se stavi s tem brodiščem na razpolago vrhovnemu poveljniku zaveznikov pomorskih sil v Kriju. To brodišče je jugoslovensko po sestavi svojega moštva in po načinu predaje.

Istosčno (20. januarja) je prišla v Pariz tudi prva Wilsonova brzojavka, v kateri je Wilson pooblastil ameriškega poslanika, da vpraša Clemenceau in Lloyd Georgea, ali nameravata rešiti rusko in jadransko uprašanje brez sodelovanja Zedinjenih držav.

23. januarja sta Lloyd George in Millerand odgovorila na to Wilsonovo brzojavko, poudarjajoč, da sta se sporocila v Washington svoji mnenji o ruskem uprašanju in prošli privoljenja in sodelovanja ameriške vlade. Kar se tiče Jadranskega uprašanja, sta francoska in angleška vlada vedno smatrali ameriško odločitev za točasno in niste nikdar izpustili izpred oči ameriškega stališča v tem vprašanju. Francoska, angleška in italijanska vlada niso nikdar mislile na definitivno rešitev, ne da bi upoštevali stališča ameriške vlade. Vsed tega so zopet začele razpravo o Jadranskem uprašanju na točki, na kateri je ostalo po Polkovem odhodu v Washington. Niti je sporeči nekatere predloge v svrhu izpremembe nekaterih točk spomenice, ki se je bila sporocila Scialoj 9. decembra. Ko se je pred 15 dnevi sestala konferenca v Parizu, sta Clemenceau in Lloyd George izpodbudila na pogajanjih med Italijansko vlado in jugoslovenskimi zastopniki ter sta prišla do rešitve, ki jo smatrata za najboljši način sporazuma med Italijani in Jugosloveni.

Spomenica ugotavlja nato, kako so ostale v tem načrtu vse važnejše točke spomenice od 9. decembra nedotaknjene, in kako jih je Nitti sprejel. Samo dve točki te spomenice ste se nekoliko izpremenili, in sicer v prid Jugoslaviji: reška svobodna država, ki bi bila ločena 200 sto Jugoslovenov od njihove domovine, izginje; četudi mora Jugoslavija odstopiti Italiji kot odškodnino ozemlje, na katerem živi 50.000 Slovanov, razum onih, ki so se že priključili Italiji po Wilsonovem načrtu, še izključuje vendar v prid Jugoslaviji.

Kar se tiče Albanije, se je skrbelo, da se upoštevalo koristi vseh prizadejanih strank: Jugoslavije, Italije in Grške. Podrobne določbe niso še utrjene, toda pri določevanju se bodo upoštevale koristi in čustva albanškega naroda.

Francoska in angleška vlada smatrata, da je to primerna rešitev tega težkega in nevarnega vprašanja; opozorili sta Italijansko in jugoslovensko vlado, da boste v slučaju, da se ne sprejme ta rešitev, prisiljeni udeležiti londonsko pogodbo, ki bi ne zadovoljila nikogar.

Angleški in francoski ministrski predsedniki najlajša nadalje, da bi bila prisilno sprejeta sodelovanje pooblaščenega zastopnika Zedinjenih držav, če bi bil v Parizu; ker pa tega zastopnika ni bilo, a vprašanje je postajalo vedno bolj razburljivo, onemogočujoč obnovitve dveh po vojni zelo prizadetih držav in ogrožujoč svetovni mir, sta smatrala, da morata čim prej odpraviti težkoče med dvema zaveznikoma. Nameravata sta obvestiti ameriško vlado o izidu pogajanj, ko pride do definitivnega sklepa. V tem ste pa francoska in angleška vlada ponovno posredovali pri jugoslovenski vladi, sporočivši ji, da mora sprejeti v naznanjenem roku Lloyd Georgeov načrt, ali pa se podvrediti izvršitvi londonske pogodbe. Jugoslovenska vlada ji je odgovorila z noto od 28. januarja, v kateri je poudarjala, da smatra njuno sporočilo za prijateljski predlog. Poudarjala je, da je to pravo, da dobiva od konference uradne predloge in da ji je zato treba precej časa, dokler jih prouči, izjavila pa je, da je v naprej, da ne bo mogla sprejeti predlogov v celoti, ker se ne strinja z načelom o samostojni narodov, in je predlagala, naj bi se rešitev prepustila razsodbi ali ljudskemu glasovanju.

Spor med Jugoslavijo na eni in Francijo, Anglijo ter Italijo na drugi strani se je v nadaljnjih dneh zelo poostrel. Konferenca se je preselila v London, in pričakovalo se je vsak hip, da bodo tam razsekali voz, ki ga niso mogli razvozižati. Prišli na jugoslovensko vlado in delegacijo so se venomer ponavljali in tako je prišel dan 10. februarja z njim — Wilsonova nota, ki je dala dosedanjemu reševanju jadranskega vprašanja novo smer (Besedilo te note je prišlo v včerajšnji »Edinosti«).

Francijo in Anglijo je spravila Wilsonova nota v veliko zagato; po dolgem razpravljanju sta končno spoznali, da je edina rešitev iz tega neprijetnega položaja, če umaknete svoje prejšnje načrte in povabite predsednika, da bi sodeloval z njima pri formalnem predlogu, ki bi se predložil Italijanski in jugoslovenski vladi, da se vzajemno sporazume. Če bi tudi ta poizkus ne uspel, bi morale Zedinjene države, Francija in Velika Britanija se enkrat spravi razpravljati vprašanje z namenom, da se pride do stvarnega predloga. V tem zmislu sta odgovorila 17. februarja na Wilsonovo noto od 10. februarja (Glej »Edinost« od 29. m. n.).

Objavita se še Wilsonov odgovor in anglo-francoski protidogovor.

Iz Jugoslavije.

Kaj je s kvorumom?

BELGRAD, 29. Nova vlada je sklicala sejo začasnega narodnega predstavništva za sredo 3. marca t. l. Končno se je dogladno, da je v

časnem narodnem predstavništvu vseh skupaj 290 poslancev, tako da bo vlada potrebovala za kvorum 146 poslancev. V začasnem narodnem predstavništvu bi moralo biti pravzaprav 296 poslancev; vendar pa sta odpadla dva mandata Radiceve stranke, trije demokratski iz Vojvodine in en mandat je sporen, dočim je verifikacijski odsek uničil izvolitev Cirkoviča in za ta mandat se niso izvedle nove volitve, tako da je danes vsega skupaj 290 poslancev. Po tem je novi vladi treba, da ima 140 poslancev v začasnem narodnem predstavništvu. Od predvčerajšnjim se opaža, da prihajajo narodni poslanci vladnih skupin ter je življenje v kuluarjih narodnega predstavništva postalo živahnije.

Protiv bo vladal tudi brez parlamenta?

BELGRAD, 29. V krogih vladne Parlamentarne zaednice odločno zanikujejo vesti, da bo moral Protiv demisionirati, ako ne dobi kvoruma. Ostal bo na vladi tudi brez parlamenta. Bajje ima Protiv močno oporo v vplivnih generalih glavnega stožarja, tako da na vojaško vlado proti Protivu ni misli.

Dr. Smoljak v Belgradu.

BELGRAD, 29. »Tribuna« javlja: Narodni poslanec Dr. Smoljak je prišel v Belgrad. Kakor se doznava, želi Smoljak, da bi narodno predstavništvo nadaljevalo svoje delo ter da se zagotovi parlamentarna vladavina v naši državi. Danes je konferiral z vladnim predsednikom o politični situaciji.

Volilni zakon.

BELGRAD, 29. Predvčerajšnjim je bila seja ministrskega sveta, na kateri so, kakor se govori, pretresali volilni zakon. Govori se, da se bo sprejel stari predvojni volilni zakon z malimi izpremembami, ako bi na to pristali člani Narodnega kluba, ki so že prej stavili posebni pogoji za Hrvatsko in Slavonijo.

Vojaška porazdelitev kraljestva.

BELGRAD, 29. General Stevan Hadžić je pred svojim odhodom iz vojnega ministrstva izdelal novo osnovo o vojaški porazdelitvi našega kraljestva, ki jo je podpisal regent Aleksander. S to naredbo je rešeno vprašanje teritorialne razdelitve naše države, in brez dvoma bo služila ta razdelitev kot podlaga za civilno upravo razdelitev.

Novi predsednik deželne vlade za Slovenijo.

LJUBLJANA, 29. Njegovo Visočanstvo prestolonaslednik regent Aleksander je blagovolil odobriti ostavko dr. Gregorja Zerjave kot predsednika deželne vlade za Slovenijo in imenovati za predsednika te vlade dr. Janka Brejca. Predsednik dr. Brejci, ki ima poverilo, da ministrstvu stavi predloge glede nadaljnjih sestav deželne vlade za Slovenijo, je prevzel pošte dne 26. februarja 1920.

LJUBLJANA, 29. Novi deželni predsednik dr. Brejci je pozval v imenu SLS obe v stari vlad zastopani stranki, demokratsko in socialistično, da se izjavita, ali sta pripravljene sodelovati v novi deželni vladi. V imenu socialistične stranke je odgovoril dr. Koton dr. Brejcu že tekotem včerajšnjega dneva. Njegova stranka odklanja sodelovanje v vladi. Demokratska stranka, kolikor nam je znano, dosedaj še ni odgovorila.

Podržavljenje zagrebške konzervatorija.

ZAGREB, 29. Na zadnjem občenem zboru zagrebške konzervatorija so sklenili, da naj se zavod podpravi. Društvo bo izročilo vladi šolo z vsem inventarjem; vlada prevzame obnovo učiteljsvo in uradništvo konzervatorija.

Demobilizacija prvega poziva.

BELGRAD, 29. Vlada je vzela v pretres vprašanje o demobilizaciji prvega poziva. Kakor javlja »Tribuna«, se pričakuje v teh dneh odlok o demobilizaciji ostankov drugega poziva, ker je sedaj že dovolj izvežanih novih vojakov.

Sin Leva Tolsteja v Belgradu.

BELGRAD, 29. Semkaj je prispel s poslednjo skupino ruskih beguncev tudi Mihajlo Tolstoj, sin Leva Tolsteja.

Pavlovič član akademije znanosti in umetnosti

BELGRAD, 29. Predsednik narodnega predstavništva dr. Pavlovič je bil imenovan za pravega člana akademije znanosti in umetnosti.

Samomor v notranjem ministrstvu.

BELGRAD, 29. Včeraj dopoldne je v ministrstvu za notranje stvari nastala zmešnjava, ker je počil strel. Takoj nato se je čulo, da se je nekdo ustrelil. Hitro se je izvedelo, kaj je na stvari. V orožniški sobi je ležal v krvi na tleh mlad človek Milodrag Zarić, ministrski tajnik. Bil je v svoji pisarni, ko je nenadoma dobil srčni napad. To ga je tako razburilo, da je odhitel v orožniško sobo in se tam ubil. Na mizi je pustil beležko, da si hoče vzeti življenje. Zarić je težko ranjen in je njegovo stanje zelo opasno. Zarić je sin belgrajskega učitelja Stevana Zarića.

Konec zagrebške tiskarske stavke.

ZAGREB, 28. Med stavkujočimi tiskarskimi in uslužbenci in lastniki tiskaren je prišlo do sporazuma. V ponedeljek začnejo tiskarne zopet delati in listi izhajati.

nasproti njemu trije kaj različni mošje. Gjuro Planinec, črevljari iz Krškega, malo, suho slovo večje šiljastega obraza in nosu, ki so mu sive oči neprestano igrale v glavi, klobučič na glavi, a hud jezik v ustih. Sosed mu je bil srednje postave, rdeč, nabit, živ. Na okrogli glavi so mu štrleli veliki črni lasje in dolga brada, a veliki okrogli očesi sta mu buhli izpod bele polhove kape v svetiljko. To je bil kovač Pavel Sterc iz Svetega Petra pri štajerskem Kumpšku. Tretji, Andrej Hribar, kožar iz Radič v Kranjski, suh, zategnjen mož, ki je vedno škilil v svoj zaviti nos in je z večnim nasmehom skrivaj svoje tajne misli. V kotu kraj peči je pa gledal Sime Drmačić neprestano v vrč, ki je stal poleg njega na tleh, dočim si je pegav, plavalas in zabuhel človek — kramar Nikola Dorotić iz Metlike — stoječ grel ledja na peči.

»Talo, bratje, je rekel Ilija, »sem vam naštel vse, kar nas peče in za kar se dvigamo; a mislim, da tudi vam na Kranjskem in Štajerskem ni mnogo bolje.«

(Daj.)

Iz češkoslovaške.

Potovanje dr. Šmerala v Rusijo.

PRAGA, 28. »Pravo Lidu« naznanja, da je dr. Šmeral dobil po sklepu socialno-demokratske stranke naročilo, da odide prihodnje dni v sovjetsko Rusijo, kjer bo ostal dva meseca, nakar bodo poslali v Rusijo delegacijo socialno-demokratske stranke.

Boljševiška propaganda.

PRAGA, 28. »Česko Slovo« poroča, da je boljševiška mednarodna pisma za propagandne svrhe odposlala agitatorje v ona ozemlja Srednje in Vzhodne Evrope, kjer se bo vršilo ljudsko glasovanje. Agitatorji bodo takoj pričeli s komunistično propagando v vrstah ententne vojske, ki se nahaja na spornih ozemljih. Navedena pisma je obiskljena z letaki in brošurami v vseh evropskih jezikih; določeni so za propagando v vrstah ententnih čet. Boljševiki so prepričani, da je agitacija v ententnih vojskah ključ za propagando v zahodno-evropskih državah.

Premirje med Čehi in boljševiki.

BEROLIN, 1. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Koda: Kakor javlja »Extrablatt«, so boljševiki in Čehoslovaki v Sibiriji sklenili premirje, v zmislu katerega bodo Čehoslovaki s pomočjo boljševikov zapustili Sibirijo.

VLADIVOSTOK, 1. Reuterjev urad poroča: Pogoj premirja med Čehi in boljševiki določajo: Med češkimi zadnjimi četami in boljševiškim predstražnim se ustanovi nevtralen pas. Boljševiki bodo Čehom dobavljali premoženje in Čehi bodo stivali boljševikom na razpolaganje zlato, ki ga stražijo v Irkutsku. Čehi protiboljševikov ne bodo podpirali.

Čehoslovaško šolstvo.

PRAGA, 4. V naučnem odseku češke narodne skupščine je bil sprejet predlog, da se na ljudskih in meščanskih šolah odpravi šolnina. Sprejet je bil tudi zakonski načrt o preskrbi stanovanj učiteljem. Dalje se je sklenilo, da se uvedejo kmetijske nadaljevalne šole, ki se bodo imenovala kmetijske ljudske šole. Obiskovanje teh šol bo obvezno.

Karvinski premogovni okraj.

PRAGA, 1. Mednarodna komisija je glede organizacije karvinske upravne komisije sklenila, da se pridruži uprava karvinskega promogovnega okraja mednarodni komisiji in se izroči upravni komisiji, sestavljeni iz štirih članov: za Anglijo Flower, za Francijo Flipo, za Italijo Di Barneze, za Japonsko Akono. Upravni komisiji sta na razpolago en čehoslovaški in en poljski zaupnik.

Iz Rusije.

Boljševiške delovne armade.

BEROLIN, 1. »Berliner Tageblatt« poroča iz Bazla: Brezlična postaja na Eiffelovem stolpu je prestrigla radiogram iz Moskve, ki poroča o ustroju novo ustanovljenih boljševiških delovnih armad in ki pravi, da se poslej vojakom ne bodo delile puške, ampak različno delovno orodje. Dela bo prisilno. Delavci bodo dodeljeni za vse življenje določenim podjetjem.

150.000 boljševikov na poti proti Dnestru.

WASHINGTON, 29. »Sun« javlja iz Bukarešte, da cenijo romunski vojaški izvedenci reče čete, ki se bližajo Dnestru, na 150.000 mož bojnih čet. Iz dejstva, da je ruska sovjetska republika govorila dosedaj samo o miru s Poljaki in s severnimi obmejnimi državami, sklepajo romunski politični krogi, da je napad sovjetske Rusije na Romunijo, oziroma Besarabijo samo vprašanje časa. Take Jonescu je izjavil, da Romunija brez pomoči zaveznikov nikakor ne bo mogla zadržati napada reče vojske.

Umik iz Odeše.

WASHINGTON, 28. »Chicago Tribune« objavlja vesti svojih južno-ruskih posebnih poročevalcev, po katerih so reče čete samo pri zavzetju Taganroga napravile za štiri milijone dolarjev plena. V Novem Rosijsku je nad 10.000 beguncev. Pri izpraznjenju Odeše so se odigravali strašni prizori, ker je bila tamonajša posadka odrezana od rečnih čet, a razpoložljive ladje niso zadostovale. Denjkinovi častniki in Kozaki so se polastili ladij, da morejo pobegniti. Le na grožnjo angleških vojnih ladij, da bodo začele streljati na parnike, so omogočili odvajanje beguncev. Na Krimu je nad 10.000 častnikov, ki se ne zmenijo za Denjkinovo povelje. Odeške begunce so spravili na otoke, kjer jih oskrbuje ameriški rečni križ. Celo vodo je treba prevažati na te otoke.

Ruska mirovna ponudba Japonski.

DUNAJ, 1. Iz Moskve poročajo: Ljudski poverjenik za zunanje posle Cicerin je naprosil japonsko vlado v Tokiju in japonskega poslanika v Londonu, naj se pričnejo med sovjetsko Rusijo in Japonsko mirovna pogajanja. V sedanjem trenutku, ko so vse protirevolucionarne vojske poražene in ko so zavezniki odpoklicali svoje ekspedicijske zbornice, oziroma jih odpoklicujejo, se zdijo sovjetski vladi važno, da stavi formalno mirovno ponudbo. Vred vlada je že pričelo s sovjetsko Rusijo mirovna pogajanja. Narodi Rusije nimajo napadalnih namenov proti Japonski. Ruska vlada ne namerava na noben način vmešavati se v notranje zadeve Japonske in priznava popolnoma posebne gospodarske in trgovske interese Japonske na vzhodu, ki nadkričujejo z različnih stališč interese drugih držav. Sovjetska vlada je pripravljena, skleniti z Japonsko tozadeven poseben dogovor, ki bo koristil obema državam. Sovjetska vlada želi najti modus vivendi, ki bo zjametil mir med Rusijo in Japonsko, in vzpostaviti med obema državama normalne odnose. Ljudski poverjenik za zunanje posle predlaga zaradi tega japonski vladi, naj se takoj prično mirovna pogajanja.

Iz Poljske.

Poljske zahteve od Rusije.

MORAVSKA OSTROVA, 1. Poljska likvidacijska komisija je določila zahteve, ki naj jih izpolni sovjetska Rusija: obnovo v Galiciji, nadomestilo za rekvizicije in povračilo plač v denarju. Del nadomestila naj se izplača z zlatom in z blagom.

Aretacije ukrajinskih političnih oseb.

DUNAJ, 29. Lvovski »Vpered« javlja: V Kamencu Podolaskem so poljske vojaške oblasti zaprle ukrajinskega ministrskega predsednika Mazetta (?) in druge politične osebnosti. Te

aretacije so v zvezi s protesti ukrajinske vlade proti poljskim zahtevam, ki so jih stivali boljševikom v svojih mirovnih pogojih in v katerih so Poljaki zahtevali mejo iz leta 1772, to je reko Dnjeper. Dalje so dali povod aretacijam protesti proti brutalnemu postopanju poljskih vojaških oblasti v okupiranem ozemlju.

Poljska ustava.

MORAVSKA OSTROVA, 29. Ustavni odsek poljskega deželnega zbora je sklenil, da more postati predsednik poljske republike vsak poljski državljani, ki je dosegel 40. leto in je katoliške vere.

Iz Romunske.

Romunske oblasti proti Ukrajincem v Bukovini.

MORAVSKA OSTROVA, 29. Krakovski listi javljajo iz Lvova: Romunske oblasti so razpustile ukrajinske organizacije v Bukovini. Romunska vlada ima baje dokaze, da so ukrajinske organizacije v zvezi z ukrajinsko republiko sovjetoj in da voditelji bukovinskih Ukrajincev nameravajo uprizoriti vsaj zoper romunsko vlado.

Romunska vladna kriza.

BUKAREŠTA, 29. Rešitev vladne krize se je definitivno odgodila do povratka ministrskega predsednika dr. Vajde v Bukarešto. Vsed obdolžitev, ki jih je odstopišni finančni minister dr. Aurel Wlad naperil proti velikemu glavnemu stanu, je načelnik glavnega stana general Pezan odstopil s svojega mesta. Do rešitve ministrske krize bo finančno ministrstvo začasnó vodil prometni minister Michael Popovici.

Slabe gospodarske razmere na Romunskem.

BUKAREŠTA, 29. Ministrski predsednik je izjavil, da je romunska vlada vsled slabega gospodarskega položaja sklenila, da odpolje dve posebni misiji, in sicer eno v Egipt in v Japonsko pod vodstvom prestolonaslednika Karla, drugo pa v Čehoslovaško, na Poljsko in Finsko.

Iz Madžarske.

Razmerje med Madžarsko in sosednimi državami.

DUNAJ, 1. »Neues Wiener Abendblatt« poroča iz Budimpešte: »Vilag« priobčuje razgovor s predsednikom državnega računskega zbora dr. Vladimirov Beckom. Na vprašanje, kakšno bo bodoče razmerje med Avstrijo in Madžarsko je dr. Beck odgovoril: Med Avstrijo in Madžarsko se bo gotovo razvil živahen gospodarski promet. Politična zveza pa bi mogla samo škodovati. Isto velja glede Čehoslovaške in Jugoslavije.

Madžarska socialno-demokratska stranka se razpusti?

